

Nr 837

Av herr Turesson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 40, angående anslag för budgetåret 1965/66 till vissa forskningsråd m. m.

(Lika lydande med motion nr 714 i Första kammaren)

En arbetsgrupp inom OECD granskade under 1963 den svenska forskningsorganisationen, varvid riktades viss kritik mot forskningsråden. Gruppen konstaterade att det fanns mer än ett dussin forskningsråd och ifrågasatte därvid om detta relativt stora antal råd utgjorde det mest effektiva arrangemanget för ett så litet land som Sverige. Gruppen ansåg det vara möjligt att avgöra, huruvida rådets antal kunde reduceras så att vars och etts ansvarsområde kom att sammanfalla med ett huvudsakligt vetenskapsfält. I OECD-rapporten förordades att forskningsberedningen skulle undersöka rådets struktur och funktion samt utarbeta en allmän översikt rörande rådets sammansättning och arbetsformer.

Inom forskningsberedningen har man följt gruppens rekommendationer och utarbetat en promemoria i ärendet. Däri berörs bl. a. möjligheterna till sammanslagning av vissa forskningsråd. Vidare redovisas vissa förslag till omorganisation av forskningsrådets samarbetsdelegation.

I proposition nr 40 har bl. a. hithörande frågor behandlats. Departementschefen anger därvid att »remissbehandlingen av den av forskningsberedningen sammanställda promemorian ger en splittrad bild».

I propositionen framhålles i fråga om den av forskningsberedningen förordade eventuella sammanslagningen av det naturvetenskapliga forskningsrådet och atomforskningsrådet att en sådan åtminstone inte i nuläget bör komma till stånd. Vad gäller den föreslagna omorganisationen av samarbetsdelegationen anser departementschefen inga förutsättningar för närvarande föreligga för inrättande av ett fast samarbetsorgan.

Ur remissvaren kan som ovan nämnts utläsas en icke ringa tveksamhet i fråga om den nuvarande utformningen av forskningsrådets organisation. Tveksamheten gäller såväl frågan om lämpliga ansvarsområden för de olika forskningsråden som formerna för samarbete mellan råden. Propositionens framställning bidrar inte till att skapa någon klarhet på dessa punkter. Tvärtom skjuter departementschefen flera väsentliga spörsmål på framtiden på ett sätt som enligt vår mening ter sig otillfredsställande.

Det råder en kraftig expansion på forskningsområdet. De största forskningsrådets anslag uppgår i föreliggande proposition till mellan 15 och 20 miljoner kronor. I forskningsberedningens promemoria framhölls att »med en ökningstakt motsvarande den i de två senaste statsverkspropositionerna skulle rådets anslag komma att ytterligare fördubblas inom i stort sett en treårsperiod». Det underströks i promemorian, att en så snabb ökning av anslagsutdelningen fordrade en god organisation.

Inte minst mot bakgrund av den snabbhet varmed forskningens resurser utökas, finner vi det nödvändigt att ställning utan onödiga dröjsmål tages till frågan om forskningsrådets framtida organisation, arbetsområden m. m. Då erforderligt underlag för en allsidig bedömning härför i dagens läge saknas, bör enligt vår mening i detta syfte en utredning tillsättas. Utredningen bör bedriva sitt arbete med sådan skyndsamhet att redan 1966 års riksdag kan behandla ärendet. I utredningen bör förutom representanter för olika forskningsorgan även ingå företrädare för de demokratiska politiska partierna. Det parlamentariska inslaget anser vi nödvändigt mot bakgrund av det självklara ansvar som åvilar riksdagen i fråga om den fortsatta utvecklingen på forskningsområdet. Inte minst manifesteras riksdagens ansvar härvidlag då det gäller att bevilja anslag till forskning. De avvägningar som härvid måste göras kräver ett bättre underlag i fråga om forskningens långsiktiga utveckling och inriktning än det som i nuläget står till förfogande.

Den stora skillnad som föreligger mellan forskningsrådets anslagsäskanden och propositionens förslag härvidlag anser vi ytterligare tala för att ovan begärda utredning kommer till stånd. Det bör nämligen vara möjligt, om klarhet bringas i frågor som rör forskningsrådets sammansättning, arbetsområden, arbetsformer och forskningsinriktning, att även skapa ökade möjligheter för såväl forskningens företrädare som regering och riksdag att i högre grad än vad nu är fallet acceptera varandras bedömningar och ståndpunkter beträffande i första hand anslagsfrågor.

Vi vill kraftigt understryka nödvändigheten av att resurser ställs till förfogande för forskning i den utsträckning att en snabb utveckling i positiv riktning befrämjas. Det är tveksamt om de i propositionen framlagda förslagen rörande anslag till forskningsråden utifrån dessa utgångspunkter är anmärkningsfria. Vi har emellertid i nuvarande läge inte ansett oss böra förorda någon höjning av anslagen i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, varför vi stannar vid att på berörda punkter biträda dessa. Vi vill emellertid redan nu förklara oss beredda — därest utredningens resultat så påkallar — att medverka till att erforderliga medel anvisas, även om detta skulle innebära förhållandevis kraftiga anslagsökningar.

Under åberopande av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 40 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och för-

slag till 1966 års riksdag rörande forskningsrådets sammansättning, arbetsområden och arbetsformer.

Stockholm den 8 april 1965

Bo Turesson

Ove Nordstrandh

Blenda Ljungberg

Nr 838

Av herrar **Larsson** i Norderön och **Johansson** i Dockered, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 60, angående reform av de offentliga tjänstemännens förhandlingsrätt m. m.*

I det förslag till statstjänstemannalag som framlagts genom proposition nr 60 stadgas i 18 § första stycket att brott i tjänsten av den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst som byråchef eller därmed jämställd eller högre tjänst i statsdepartement, central förvaltningsmyndighet eller länsstyrelse beivras efter åtal.

Av proposition nr 65 angående organisationen av statsdepartementen utom utrikesdepartementet (närmast sidorna 18—20) framgår att tjänst som byråchef i statsdepartement inte längre skall finnas. Mot denna bakgrund ter sig den föreslagna regeln i 18 § första stycket mindre tillfredsställande. I stället för att anknyta till byråchefsbegreppet bör man utforma regeln med utgångspunkt från den lägsta lönegrad, som får anses följa med byråchefs ställning, d. v. s. för närvarande B 1.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte besluta att 18 § första stycket statstjänstemannalagen ges den lydelsen, att brott i tjänsten av den som innehar eller uppehåller ordinarie domartjänst eller tjänst i lägst lönegrad B 1 i statsdepartement, central förvaltningsmyndighet eller länsstyrelse beivras efter åtal.

Stockholm den 8 april 1965

Erik Larsson

i Norderön

Robert Johansson

i Dockered